

ΕΝΟΤΗΤΑ 27^H: ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1909)

Τα αίτια του κινήματος στο Γουδί

1. Τα οξύτατα οικονομικά προβλήματα: πτώχευση της χώρας το 1893, επιβολή Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου το 1898, δυσκολία διάθεσης των αγροτικών προϊόντων στις ξένες αγορές.
2. Η αδυναμία της πολιτικής ηγεσίας να διαχειριστεί αποτελεσματικά τους εθνικούς στόχους (ήττα στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897) και γενικότερη αδράνεια σε δύσκολες στιγμές (μακεδονικό ζήτημα).
3. Η πολιτική αστάθεια και η αποδιοργάνωση του κράτους. Αρκεί να παρατηρήσουμε ότι από το 1897 έως το 1909 η Ελλάδα άλλαξε έντεκα κυβερνήσεις που δεν μπορούσαν να δώσουν λύσεις στα πολλά προβλήματα.
4. Η γενικευμένη δυσαρέσκεια και απογοήτευση της κοινής γνώμης.
5. Η μείωση του κύρους των πολιτικών αλλά και της ίδιας της μοναρχίας. Η τελευταία κατηγορείται για συνεχείς παρεμβάσεις στις ένοπλες δυνάμεις και ευνοιοκρατία.

Συμπέρασμα: Στην Ελλάδα του 1909 είναι σχεδόν καθολικό το αίτημα για ανανέωση της πολιτικής ζωής.

Οι εξελίξεις

- **Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος:** Το Μάιο του 1909 ιδρύεται ο **Στρατιωτικός Σύνδεσμος**, μια οργάνωση κατώτερων αξιωματικών που δυσφορεί για το ότι η βασιλική οικογένεια προωθεί στο στράτευμα τους ευνοούμενους της και διαμαρτύρεται για την κακή κατάσταση των ενόπλων δυνάμεων.
- **Τα αιτήματα του Συνδέσμου:** Αναδιοργάνωση των ενόπλων δυνάμεων (με ταυτόχρονη απομάκρυνση από το στράτευμα του διαδόχου Κωνσταντίνου και των άλλων γιων του βασιλιά) και μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση, στην οικονομία, στην εκπαίδευση και στη δικαιοσύνη.
- **Η στάση της κυβέρνησης Ράλλη και του βασιλιά:** Χαρακτηρίζεται από απροθυμία για συνεργασία και αποδοχή των αιτημάτων. Στις 12 Αυγούστου 1909 γίνεται προσπάθεια να συλληφθεί η ηγεσία του Συνδέσμου.
- **Το κίνημα:** Ο συνταγματάρχης **Νικόλαος Ζορμπάς** αναλαμβάνει την αρχηγία του Συνδέσμου, που στις 15 Αυγούστου 1909 προχωρεί στην εκδήλωση κινήματος, απειλώντας ότι θα βαδίσει εναντίον της κυβέρνησης αν δεν ικανοποιηθούν τα αιτήματά του. Κέντρο του κινήματος υπήρξε το στρατόπεδο στο Γουδί. Η κυβέρνηση παραιτείται και ο νέος πρωθυπουργός, **Κυριακούλης Μαυρομιχάλης**, αποδέχεται τις διεκδικήσεις των στρατιωτικών.
- **Η απήχηση του κινήματος στον ελληνικό λαό:** Οι μη στρατιωτικοί στόχοι του κινήματος, παρόλο που ήταν γενικοί και αόριστοι, υιοθετήθηκαν από την ελληνική κοινωνία που έβλεπε ως επιτακτική την ανάγκη για «Ανόρθωση» του κράτους. Η υποστήριξη προς το κίνημα εκδηλώθηκε με ένα μαζικό συλλαλητήριο στις 14 Σεπτεμβρίου.
- **Ο ερχομός του Ελευθερίου Βενιζέλου:** Η καχυποψία στις σχέσεις κυβέρνησης και Στρατιωτικού Συνδέσμου δεν επέτρεπε την προώθηση των αιτημάτων και των επιδιώξεων. Έτσι, η ηγεσία του κινήματος κάλεσε από την Κρήτη τον **Ελευθέριο Βενιζέλο** ως πολιτικό σύμβουλο και ως προσωπικότητα που είχε διακριθεί στους αγώνες του κρητικού λαού.

ΕΝΟΤΗΤΑ 28^H: Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1910 – 1912

Η πολιτική στάση του Βενιζέλου: Σε πρώτη φάση αρνείται την πρωθυπουργία και διαφωνεί με την κατάργηση της μοναρχίας, επειδή θεωρούσε διχαστική μια τέτοια προοπτική. Ως λύση προκρίνονται οι εκλογές τις οποίες κερδίζει το κόμμα του Βενιζέλου (*Κόμμα των Φιλελευθέρων*) το Νοέμβριο του 1910.

Το Σύνταγμα του 1911: Προστατεύει πιο αποτελεσματικά τις ατομικές ελευθερίες, επιτρέπει στο κράτος να αγοράζει μεγάλες εκτάσεις γης και να τις παραχωρεί σε ακτήμονες, θεσπίζει τη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων και καθιερώνει την υποχρεωτική δωρεάν εκπαίδευση.

Η πολιτική φιλοσοφία του Βενιζέλου: Θεωρεί πως για να επιτευχθούν οι εθνικές επιδιώξεις, η Ελλάδα θα έπρεπε σύντομα να εμπλακεί σε πόλεμο. Στα πλαίσια αυτής της αντίληψης:

- ✚ Ασχολείται με την αναδιοργάνωση των ενόπλων δυνάμεων αξιοποιώντας όλους τους αξιωματικούς.
- ✚ Ακολουθεί συμβιβαστική στάση απέναντι στη μοναρχία, επαναφέροντας το διάδοχο Κωνσταντίνο στην ηγεσία του στρατού.
- ✚ Προωθεί μέτρα υπέρ των ασθενέστερων κοινωνικών τάξεων.

Το αποτέλεσμα: Το Κόμμα των Φιλελευθέρων κερδίζει θριαμβευτικά τις εκλογές του 1912 και ο Βενιζέλος αναδεικνύεται ως ο ηγέτης που μπορεί να ανταποκριθεί στα μεγάλα εθνικά ζητήματα.

